

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 6 augusti 2020

Saken

Studiemedel under sjukdom

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN sökte och beviljades studiemedel för heltidsstudier, för vår- och höstterminen 2020.

CSN skickade, den 31 juli 2020, en skrivelse till NN och anförde i huvudsak följande. Försäkringskassan har meddelat att NN har godkända sjukperioder avseende tiden den 23–29 januari (heltid), den 11 februari–den 8 mars (halvtid), den 9–24 april (heltid) och den 8–14 maj 2020 (heltid). Enligt uppgift från Stockholms universitet har NN klarat 30 högskolepoäng under vårterminen 2020. CSN ombad NN att lämna en förklaring till hur hon klarat sina studier, trots att hon varit sjuk.

NN kontaktade därefter CSN och uppgav att hon har en kronisk sjukdom som går i skov och att hon lyckats klara poäng mellan skoven då hon kunnat studera.

CSN beslutade, den 6 augusti 2020, att inte ändra beviljningen av studiemedel. CSN anförde följande som skäl till beslutet. NN har varit sjukskriven under delar av vårterminen 2020. För att ha rätt till studiemedel under sjukdom för denna tid krävs att hon varit helt oförmögen att studera. Enligt uppgifter från universitetet har hon studerat och blivit godkänd på terminens alla poäng. CSN betraktar därför NN som ordinarie studerande under vårterminen 2020.

NN överklagade beslutet, redogjorde utförligt för omständigheterna kring sin sjukdom och anförde därutöver, i huvudsak, följande. Överklagandet avser den del av beslutet i vilken CSN gjort bedömningen att hon, under de veckor då hon varit sjukskriven, ska räknas som frisk fastän varken läkare eller Försäkringskassan gjort

bedömningen att hon skulle varit frisk. För den tid då hon varit sjuk ska hon istället ges rätten att få sitt lån avskrivet i motsvarande mån. Att hon, efter sin sjukskrivning, haft förmåga att studera ikapp och således lyckats uppnå erforderliga studieresultat är en omständighet som föreståeligt kan väcka frågor från CSN:s sida. Beslutet om att hon ska räknas som frisk för att hon, enligt CSN, klarat något hon inte borde ha gjort på sin friska tid är emellertid lagstridigt och minst sagt felaktigt. Hon är otroligt lättlärd, begåvad och sliter hårt för att klara av sina studier trots sin kroniska sjukdom som ger henne ett enormt handikapp genom de skov som är ständigt återkommande. Än så länge har hon klarat sina studier, trots skoven, just för att hon läst in kurserna då hon inte haft några skov och sedan klarat av tentorna och andra obligatorier. Hon har även fått förlängd inlämningsstid på uppsats för att klara sina studier trots sin funktionsnedsättning.

CSN överlämnade ärendet med ett yttrande och anförde i huvudsak följande. En studerande som på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva studier kan ha rätt att behålla sina studiemedel under sjukdom under sjukperioden. Bara den som är helt oförmögen att bedriva studier kan få behålla sina studiemedel vid sjukdom. För att reglerna om studiemedel under sjukdom ska gälla förutsätts att den studerande är helt oförmögen att studera. Enligt uppgifter från Stockholms universitet har NN godkänts på samtliga poäng under terminen. CSN anser, mot den bakgrunden, att NN inte har varit helt oförmögen att studera under vårterminen 2020.

NN lämnade, med anledning av CSN:s yttrande, in en skrivelse och anförde, utöver vad hon tidigare uppgett, bland annat följande. Det följer av den förvaltningsrättsliga legalitetsprincipen att myndighetsutövning ska ske på grundval av gällande rätt. I det aktuella ärendet ska CSN som myndighetsorgan fatta beslut med underlag från Försäkringskassans bedömning av studieförmågan. Med andra ord ska CSN fatta beslut på grundval av Försäkringskassans bedömning. Hon uppfyller de, i studiestödsförordningen, uppställda kriterierna för att vara berättigad studiemedel under sjukdom. Vidare uppfyller hon de kriterier som gäller för att samma studiemedel ska avskrivas.

CSN lämnade sedan, på nämndens begäran, in ännu ett yttrande och anförde i huvudsak följande. Av förarbetena till de ändringar i studiestödslagen (1973:349) som innebar att ett försäkringsskydd för studerande som blir sjuka infördes, framgår att utgångspunkten var att de studerande inte ska behöva sänka sin standard under sjukdom. Målet med en försäkring skulle vara att skapa en ekonomisk trygghet under perioder av sjukdom utan att i väsentlig utsträckning utöka skuldbördan. Vidare framgår av förarbetena till 4 kap. 23 § studiestödslagen (1999:1395) att syftet med möjligheten till avskrivning av lån på grund av sjukdom är att den studerande inte ska drabbas av extra skuldsättning när studierna försenas på grund av sjukdom. Regelverket kring studiemedel under sjukdom syftar således till att trygga en studerandes försörjning under sjukdom och undvika att en studerande blir extra skuldsatt när han eller hon blivit sjuk och studierna därför försenas. En sjuk studerande ska inte hamna i ett sämre läge än en studerande som varit frisk under sin studietid. Regelverket förutsätter att en studerande är helt – eller i undantagsfall halvt – oförmögen att bedriva studier för att få behålla sina studiemedel under sjukdom. En studerande som är sjuk, men inte helt oförmögen att bedriva studier, har inte rätt att behålla sina studiemedel. Det är Försäkringskassan som prövar godkännande av sjukperioden.

Försäkringskassans godkännande av sjukperioden är en förutsättning för att studiemedel under sjukdom ska kunna beviljas. Försäkringskassans godkännande är dock inte ensamt avgörande. CSN ska göra en självständig bedömning av om den studerande är helt oförmögen att bedriva studier, vilket har fastslagits i praxis.

CSN anförde vidare att myndigheten, för att bedriva en rättssäker myndighetsutövning, måste tillämpa ett gemensamt regelverk för alla studerande. Vid högskolestudier motsvarar enligt 3 kap. 4 § studiestödsförordningen en och en halv högskolepoäng en veckas studier på heltid. Det är inte möjligt för någon att få studiemedel som skulle motsvara en högre takt än heltidsstudier. NN har under vårterminen 2020 haft studiemedel för heltidsstudier under 20 veckor för att läsa 30 högskolepoäng på juristutbildningen vid Stockholms universitet. Hon har också uppnått 30 högskolepoäng på detta program under samma period. CSN noterar dessutom att godkänt resultat i de kurser som NN har slutfört under vårterminen 2020 innefattar krav på en stor mängd olika genomförda moment, och en mängd obligatoriska seminarier. CSN kan konstatera att NN inte kan sägas ha försenats i sina studier under vårterminen 2020 och någon extra skuldsättning har inte blivit följd av hennes sjukdom. Hon tillhör enligt CSN:s uppfattning därför inte den tänkta målgruppen för sjukförsäkringsskyddet för studerande. CSN kan vidare konstatera att NN, även om hon varit sjukskrivnen under delar av vårterminen 2020, inte kan anses ha varit helt eller ens till hälften oförmögen att bedriva sina studier. Hon omfattas därför enligt CSN:s uppfattning inte av bestämmelserna om rätt att behålla studiemedel under en sjukperiod i 3 kap. 26–32 §§ studiestödsförordningen. Om NN skulle omfattas av sjukförsäkringsskyddet för studerande skulle de veckor under vilka hon har haft en godkänd sjukperiod inte räknas som utnyttjade, och hon skulle kunna komma ifråga för avskrivning av studielån. Detta trots att hon i jämförelse med andra studerande som haft studiemedel för heltidsstudier under vårterminen 2020 varit registrerad på lika många kurser, och dessutom klarat samtliga sina högskolepoäng. Att NN i jämförelse med sådana andra studerande skulle utnyttja färre veckor med studiemedel och få en lägre skuldsättning är inte avsikten med sjukförsäkringsskyddet för studerande.

NN, som fått ta del av CSN:s yttrande, lämnade sedan in ännu en skrivelse och redogjorde ytterligare för sin sjukdom och hur den påverkat hennes studiesituation.

Av registret Ladok framgår att NN redovisar 30 högskolepoäng under vårterminen 2020 varav 10,5 poäng den 30 mars, 12 poäng den 30 april och 7,5 poäng den 4 juni 2020.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår följande. Studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor. Studiemedel får lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Av 3 kap. 4 § studiestödsförordningen (2000:655) framgår att vid högskolestudier motsvarar en och en halv högskolepoäng en veckas studier på heltid.

Av 3 kap. 26 § studiestödsförordningen (2000:655) framgår följande. I 27–32 §§ finns bestämmelser om studiemedel vid sjukdom i vissa fall.

I nämnda paragrafer avses med

1. sjukperiod: tid då en studerande på grund av sjukdom oavbrutet har varit
 - a) helt oförmögen att bedriva sina studier, eller
 - b) till hälften oförmögen att bedriva sina heltidsstudier och det rör sig om ett sådant medicinskt väldokumenterat sjukdomstillstånd som motsvarar villkoren för särskilt högriskskydd enligt 13 § första stycket 2 lagen (1991:1047) om sjuklön,
2. studietid: den del av ett kalenderhalvår då en studerande bedriver studier och den del av kalenderhalvåret då den studerande skulle ha bedrivit studier om han eller hon inte hade blivit sjuk.

Bestämmelserna om studiemedel under sjukdom gäller även vid utlandsstudier enligt 20–25 b §§. De frågor som enligt 28–32 §§ ska skötas av Försäkringskassan ska då hanteras av Centrala studiestödsnämnden.

Av 3 kap. 27 § studiestödsförordningen framgår bland annat följande. Studiemedel får lämnas för en sjukperiod som infaller under tid för vilken den studerande har beviljats studiemedel.

Av 3 kap. 29 § samma förordning framgår bland annat följande. En studerande har rätt till studiemedel endast för sådan sjukperiod eller del av den som har godkänts av Försäkringskassan.

Försäkringskassan ska godkänna sjukperioden om Försäkringskassan bedömer att en studerande på grund av sjukdom är

1. helt oförmögen att bedriva sina studier, eller
2. till hälften oförmögen att bedriva sina heltidsstudier och att det rör sig om ett sådant medicinskt väldokumenterat sjukdomstillstånd som avses i 26 § andra stycket 1 b.

Nämndens bedömning

I ärendet är ostridigt att NN har flera av Försäkringskassan godkända sjukperioder under vårterminen 2020 och att hon klarat hela sitt studieåtagande om 30 högskolepoäng under nämnda termin. Det nämnden har att pröva är om NN uppfyller villkoren för att kunna beviljas studiemedel under sjukdom för de aktuella sjukperioderna.

Regelverket kring studiemedel under sjukdom syftar till att trygga en studerandes försörjning under sjukdom och att undvika att en studerande blir extra skuldsatt när han eller hon blivit sjuk och studierna därför försenas. En sjuk studerande ska inte hamna i ett sämre läge än en studerande som varit frisk under sin studietid. Regelverket förutsätter att en studerande är helt – eller i vissa fall halvt – oförmögen att bedriva studier för att få behålla sina studiemedel under sjukdom.

Som redovisats ovan har NN, under den tidsperiod som nu prövas, inte försenats i sina studier. Hon har därmed, enligt nämndens bedömning, inte blivit extra skuldsatt eller hamnat i ett sämre läge än en studerande som varit frisk under sin studietid. Nämnden delar således CSN:s uppfattning om att NN inte tillhör den tänkta mål-

gruppen för sjukförsäkringsskyddet för studerande. Nämnden finner att NN inte kan anses ha varit oavbrutet, helt eller till hälften, oförmögen att bedriva sina studier på grund av sjukdom, på det sätt som avses i 3 kap. 26 § studiestödsförordningen. NN uppfyller därmed inte förutsättningarna för att kunna lämnas studiemedel under sjukdom. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Schött

Stefan Öberg

Beslutet har fattats av: Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Schött, myndighetschef, Hans Eklund, Sebastian Hasselström, Jessica Levin, Martin Mörk, Helena Söderberg och Christer Bergqvist

Föredragande: Stefan Öberg

Kopia till CSN